

Poštovani čitatelji Mljekarskog lista i podlistka HPA!

U našem novom izdanju nastavljamo s aktualnim temama i govorimo o genomskoj selekciji u govedarstvu Republike Hrvatske, koja pruža višestruke važne prednosti u odnosu na konvencionalno testiranje. Prije svega, moguće

je u vrlo ranoj životnoj dobi doznati uzgojnu vrijednost grla, omogućeno je ostvarivanje većega genetskog napretka, skraćivanje generacijskog intervala za 2-3 godine, ranije korištenje mladih bikova, kontrola porijekla goveda i sprječavanje uzgoja u srodstvu. U osvrtu na izvorne pasmine goveda u Republici Hrvatskoj - istarsko govedo, bušu i slavonsko-srijemski podolac, ističemo od kolike su etnografske, genetske i proizvodne važnosti. Posljednjih 10 godina prisutan je trend stalnog povećanja njihove populacije, no ipak se još uvijek sve tri pasmine smatraju ugroženima. I ovim putem pozivamo naše vrijedne uzgajivače udružene u saveze i udruge da se uključe i da zajedničkim snagama spriječimo izumiranje ugroženih linija i rodova. Donosimo i izvješće o održanim stočarskim izložbama, na kojima su se predstavili uzgajivači naših autohtonih pasmina ovaca. Tako je već osamnaest godina zaredom prvi petak u srpnju rezerviran za okupljanje uzgajivača paške ovce i proizvođača paškog sira. Ovčarstvo i proizvodnja sira neraskidivi su dio povijesti otoka Paga pa ne čudi da su se i na ovoj 18. izložbi paške ovce svojim sirevima predstavili i proizvođači paškog sira. Uz to što su gosti mogli razgledati izložene kolekcije najboljih grla paške ovce, mogli su i kušati svjetski poznati paški sir te ponijeti kući komadić ove vrhunske delicije koja se prodaje diljem otoka. U Orlecu na otoku Cresu, pak, održana je 12. izložba creske ovce. Svojim najboljim grlima predstavilo se osam uzgajivača creske ovce, a u sklopu manifestacije organizirano je i natjecanje u šišanju ovaca ručnim škarama, i to i u muškoj i u ženskoj kategoriji. Za natjecanje su se prijavile tri natjecateljice i jedanaest natjecatelja koji su šišali po jednu ovcu, a uz brzinu šišanja naročito se pazilo na način postupanja s grlima, kao i kvalitetu šišanja. Sigurni smo da ćete i ovaj put pronaći zanimljive i korisne informacije, a djelatnici Hrvatske poljoprivredne agencije i dalje će vrijedno raditi na projektima kojima je cilj unaprjeđenje poljoprivredne proizvodnje Republike Hrvatske.

Doc. dr. sc. Zdravko Barać

69. godišnja konferencija EAAP-a, Dubrovnik, 27.-31.8.2018.

Europska federacija za animalne znanosti (Federacija je zadržala skraćenicu prijašnjeg naziva koji je nosila do prije dvije godine - EAAP - *European Association for Animal Production*) međunarodni je savez članica iz 33 države Europe i širega mediteranskog područja, osnovana daleke 1949., i to uz potporu FAO-a. Glavni su ciljevi EAAP-a promocija i unaprjeđenje znanstvenih istraživanja u stočarstvu, održivog razvoja, promocija dobrobiti životinja na farmi, očuvanje ruralnih područja itd. Jedna od glavnih godišnjih aktivnosti EAAP-a odnosi se na organizaciju konferencija na kojima redovito sudjeluje više od 1000 znanstvenika iz Europe ali i iz drugih država. Riječ je o glavnoj i najvećoj konferenciji iz područja animalnih znanosti u Europi. Godišnje konferencije EAAP-a jedinstvena su prilika za neposredan kontakt s najnovijim rezultatima istraživanja iz različitih područja animalnih znanosti, ali i izvrsna prilika za neposredan kontakt s vodećim znanstvenicima iz tih područja i stjecanja novih ideja, kako znanstvenika iz cijelog svijeta tako i za mlade znanstvenike i studente iz zemlje domaćina. Takvu će priliku u skoroj budućnosti dobiti i hrvatski znanstvenici i studenti budući da će se 69. godišnja konferencija EAAP-a održati od 27. do 31. kolovoza 2018. u Dubrovniku. Godišnja konferencija EAAP-a održat će se pod pokroviteljstvom ministra poljoprivrede gosp. Tomislava Tolušića i u organizaciji Ministarstva poljoprivrede, Hrvatske poljoprivredne agencije u suradnji s Agronomskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, Poljoprivrednim fakultetom Sveučilišta u Osijeku, Veterinarskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, Sveučilištem u Zadru, Savjetodavnom službom i Hrvatskom poljoprivrednom komorom.

U ovom broju donosimo

Genomski bikovi za korištenje putem prirodnog pripusta	2
Održana 18. izložba paške ovce i paškog sira	5
Osvrt na izvorne pasmine u Republici Hrvatskoj	6
Održana 12. izložba creske ovce	8

IMPRESSUM |

UREDNIČKI ODBOR: doc. dr. sc. Zdravko Barać, Vesna Bulić, dipl. ing., Željka Fatović, dipl. ing., dr. sc. Zdenko Ivkić, dr. sc. Marija Špehar, Ivica Vranić, struč. spec. ing. agr.

HRVATSKA POLJOPRIVREDNA AGENCIJA | Poljana Križevačka 185, Križevci
TEL.: 048/279 072 FAX: 048/693 216 | URED U ZAGREBU: Ilica 101, Zagreb
TEL.: 01/3903 103 FAX: 01/3903 191 | E-MAIL: hpa@hpa.hr, www.hpa.hr
OIB: 48006835970

Genomski bikovi za korištenje putem prirodnog pripusta

Cilj je genomske selekcije unapređenje uzgoja goveda u RH i postizanje trajne konkurentnosti hrvatskog uzgoja putem proizvodnje mladih bikova s natprosječnom uzgojnom vrijednošću, prije svega za korištenje putem umjetnog osjemenjivanja

LJILJANA HUSINEC, DIPL. ING. AGR. | ljhusinec@hpa.hr

Genomska selekcija u govedarstvu Republike Hrvatske započela je s provedbom 2012. i bilježi sedmu godinu aktivnog djelovanja. Na 20. međunarodnom jesenskom sajmu u Gudovcu potpisan je Sporazum o primjeni genomske selekcije u uzgojnom programu goveda. Između Hrvatske i Bavorske ostvarena je suradnja na području harmonizacije uzgojnog programa za simentalSKU pasminu pa je hrvatska simentalSKa populacija uključena u sustav genomskog vrednovanja Njemačke i Austrije. Program genomske selekcije provodi se u suradnji više sudionika: Hrvatske poljoprivredne agencije, Središnjeg saveza udruga hrvatskih uzgajivača simentalSKoga goveda (H.U.SIM-a), centara za u.o., stranih partnera i najbitnijih sudionika, naših uzgajivača.

Postići konkurentnost uzgoja

Cilj je genomske selekcije unapređenje uzgoja goveda u RH i postizanje trajne konkurentnosti hrvatskog uzgoja putem proizvodnje mladih bikova s natprosječnom uzgojnom vrijednošću, prije svega za korištenje putem umjetnog osjemenjivanja. Preporučeni je kriterij za ulazak potencijalnih kandidata u centre za u.o. ostvareni ukupni selekcijski indeks (SI) veći od 130, pri čemu kandidati ne smiju biti nositelji genskih defekata. Genomska selekcija pruža višestruke važne prednosti u odnosu na konvencionalno testiranje. Prije svega, moguće je u vrlo ranoj životnoj dobi doznati uzgojnu vrijednost grla, omogućeno je ostvarivanje većega genetskog napretka, skraćivanje generacijskog intervala za 2-3 godine, ranije korištenje mladih bikova, kontrola porijekla goveda i sprječavanje uzgoja u srodstvu.

TABLICA 1. GENOTIPIZIRANI BIKOVI PREPORUČENI ZA KORIŠTENJE PUTEM PRIRODNOG PRIPUSTA U VLASTITU STADU

ŽIVOTNI BROJ	DAT. ROĐENJA	OTAC	SI	MLIJEKO	MESO	FITNES	GENETSKE OSOBITOSTI	POSJEDNIK	PU HPA
HR 3200841987	7.5.2017	VINCENZO	117	107	115	108	A1A2 AA PP*	RAFAEL HUBAK	SV.I.ZELINA
HR 3200848913	1.12.2016	HURLY	116	105	108	112	A2A2 AA PP*	EMINA BUREK	VRBOVEC
HR 7200848843	5.2.2017	HERZSCHLAG	116	119	102	96	A1A2 AB PP*	EMINA BUREK	VRBOVEC
HR 2200919609	25.3.2017	EVERGREEN	116	116	105	103	A1A2 DWH+- AA PP* TPM+-	EMINA BUREK	VRBOVEC
HR 4200918990	15.5.2017	VAENOMENAL	116	112	97	113	A2A2 AA PP*	MILORAD ČANADŽIJA	D.MIHOVIĆ
HR 2200938512	16.2.2017	HERZSCHLAG	115	114	110	102	A2A2 DWH+- AB PP*	MIROSLAV KOSIHAJDA	DARUVAR
HR 6200929541	25.5.2017	HARIBO	115	112	103	113	A1A2 BB PP*	DANIJEL HORVATIĆ	VRBOVEC
HR 2200919599	19.2.2017	HERZSCHLAG	113	109	103	110	A1A2 AB PP*	EMINA BUREK	VRBOVEC
HR 4200923839	1.3.2017	HARIBO	113	113	103	101	A1A2 BB PP*	IVAN IMBRIŠIĆ	ĐURĐEVAC
HR 2200920939	20.3.2017	MAHANGO PP*	113	103	102	116	A1A2 AB PP*	TIHOMIR KOŠČEVIĆ	SV.I.ŽABNO
HR 7200810262	14.1.2017	HERZSCHLAG	112	111	113	102	A2A2 AA PP* TPM+-	JOSIP MUŽINIĆ	SV.I.ZELINA
HR 6200926069	9.2.2017	HERZSCHLAG	111	112	105	100	A1A2 BMSM+- AB PP*	IGOR MIHALJEVIĆ	DARUVAR
HR 3200919648	1.3.2017	EVERGREEN	111	116	94	96	A1A2 AA PP*	EMINA BUREK	VRBOVEC
HR 7200929195	15.3.2017	HERZSCHLAG	111	103	109	107	A2A2 AA PP*	ŽELJKO SIKORA	VRBOVEC
HR 9200923821	23.3.2017	HERZSCHLAG	111	117	107	92	A2A2 AB PP*	IVAN IMBRIŠIĆ	ĐURĐEVAC
HR 2200929381	30.4.2017	EVERGREEN	111	107	100	109	A1A1 AB PP*	DANIJEL HORVATIĆ	VRBOVEC
HR 8200848895	26.1.2017	HERZSCHLAG	108	109	101	100	A1A1 AB PP*	EMINA BUREK	VRBOVEC
HR 1200929384	6.5.2017	ETOSCHA	107	113	109	93	A1A2 BMSM+- AA PP*	DANIJEL HORVATIĆ	VRBOVEC
HR 8200908216	16.2.2017	EVERGREEN	105	107	98	99	A1A1 AA PP*	MARIJA POPOVIĆ	SV.I.ZELINA
HR 2200778127	1.5.2016	HUMPERT	103	98	110	102	A1A1 AA PP*	IVAN IMBRIŠIĆ	ĐURĐEVAC
HR 4200810258	31.12.2016	HURLY	103	105	102	109	A1A1 AA PP*	JOSIP MUŽINIĆ	SV. I. ZELINA

Od početka provedbe genomske selekcije pa do danas ukupno je genotipizirano ~300 muške simentalke teladi odabrane za genotipizaciju zajedničkom aktivnošću Službe za razvoj govedarstva i Središnjeg saveza hrvatskih uzgajivača simentalškoga goveda. Iznimne rezultate do sada je ostvarilo sedam mladih bikova koji su preuzeti u centre za u.o. Jedan manji dio genotipizirane teladi izlučen je kao nositelji težih genskih defekata, a ostala se genotipizirana muška grla na temelju ostvarenih rezultata preporučuju koristiti putem prirodnog pripusta u vlastitu stadu. Trenutno je 65 genotipiziranih muških grla raznih dobni kategorija u ponudi za korištenje putem prirodnog pripusta. U tablici su izdvojeni bičiči stariji od godine dana.

U tablici 1 prikazani su osnovni rezultati genotipizacije 21 mladog bika starijeg od godine dana. Rangirani su prema ukupnom selekcijskom indeksu (SI), a budući da nisu zadovoljili kriterije za korištenje putem umjetnog osjemenjivanja preporučeni su za korištenje putem prirodnog pripusta. Navedeni bikovi potječu iz vrhunskih stada u RH i potomci su ciljanog sparivanja vrhunskih bikovskih očeva s bikovskim majkama (kravama izvrsnog podrijetla, iznimnih proizvodnih, eksterijernih, funkcionalnih i reprodukcijских svojstava, koje potječu iz najboljih familija unutar svojih stada). Bikovi su rangirani prema genomski optimiziranoj uzgojnoj vrijednosti (goUV) koja je dobivena kombinacijom direktne uzgojne vrijednosti grla (na temelju genskih markera - SNP-ova) i konvencionalne uzgojne vrijednosti roditelja.

Izračunati su im indeksi za mlijeko, meso i fitnes. U sklopu genetskog vrednovanja rutinski se provodi i testiranje na prisutnost određenih genskih defekata na koje se u uzgoju sve više obraća pažnja: patuljasti rast (DW), usporeni rast teladi (FH2), smanjena plodnost bikova (BMS), trombopatija-poremećaj zgrušavanja krvi (TP), nedostatak cinka (ZDL), genski defekt koji utječe na embrionalnu smrtnost teladi ili smanjenu stopu koncepcije (FH4), defekt koji se očituje kao povišena stopa smrtnosti u teladi kod teljenja i u prvih 50 dana života (BH2). Smanjivanje učestalosti pojave genskih defekata u populaciji može se kontrolirati putem ciljanog sparivanja, a pritom treba paziti na to da se bik nositelj nekoga genskog defekta ne sparuje s onim ženskim grlima koja u svom rodoslovlju imaju bikove nositelje.

Koristiti podatke Hrvatske poljoprivredne agencije

Genotipizacijom se određuju i genske posebnosti vezane za određivanje kappa kazeina (AA, AB i BB) te status bezročnosti (pp rogata životinja, Pp i PP - bezročna). Detaljan opis navedenih defekata kao i tumačenje simbola koji ih prate prikazan je na web stranici Hrvatske poljoprivredne agencije (https://stoka.hpa.hr/UzgojneVrijednosti/Web/cattle/_int/dea/1806/_main_doc.html).

Važno je odabrati kvalitetnog rasplodnjaka

Na razini ukupne populacije simentalca u RH, udio umjetnog osjemenjivanja iznosi ~85%, a prirodnog pripusta ~15%. Korištenje bikova putem prirodnog pripusta opravdano je u slučajevima rješavanja problema steriliteta u stadu. Uzgajivači pak najčešće kao glavni razlog navode smanjenje troškova na farmi. Kratkoročno se troškovi mogu smanjiti, ali dugoročno može doći do negativnoga ekonomskog učinka zbog sporoga genetskog napretka stada uzrokovanog korištenjem rasplodnjaka nepoznate uzgojne vrijednosti iz vlastita ili tuđeg stada.

Stoga je bitno da uzgajivač odabere dovoljno kvalitetnog rasplodnjaka poznate uzgojne vrijednosti kako bi se putem genetskog unapređivanja mogla ostvariti znatnija proizvodnja stada. Kod odabira bika za prirodni pripust nužno je voditi računa i o njegovu porijeklu kako bi se izbjegnulo uzgoj u srodstvu, osobito stoga što veći dio bikova potječe iz svega nekoliko linija.

Iz svega navedenog proizlazi da genotipizirani bikovi imaju višestruke prednosti u korištenju pred bikovima nepoznate uzgojne vrijednosti. Uzgajivač na temelju dostupnih rezultata genotipizacije može odabrati ono grlo koje više zadovoljava njegov uzgojni cilj. Za sve dodatne informacije vezano za kupovinu genotipiziranog bika za svoje stado zainteresirani posjednici mogu se obratiti Službi za razvoj govedarstva (e-mail govedarstvo@hpa.hr ili tel. 01/3909 129 i 01/3903 169), područnom uredu HPA ili Središnjem savezu (H.U.SIM-u).

Kalendar stočarskih izložbi 2018.

DATUM ODRŽAVANJA	STOČARSKA IZLOŽBA	MJESTO ODRŽAVANJA
07.-09.09.2018.	26. JESENSKI MEĐUNARODNI BJELOVARSKI SAJAM I 26. DRŽAVNA STOČARSKA IZLOŽBA	GUDOVAC
26.09.2018.	SVJETSKI DAN ŠKOLSKOG MLJEKA / BAMBINO KUP	BUNDEK, ZAGREB
09.2018.	2. SMOTRA ISTARKE OVCE	SVETVIČENAT
10.2018.	10. DRŽAVNA I 14. ŽUPANIJSKA SMOTRA ISTARSKIH MAGARACA	JURŠIĆI
06.10.2018.	9. IZLOŽBA OVACA LIČKO SENJSKE ŽUPANIJE I 3. IZLOŽBA BUŠA LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE	GOSPIĆ
13.10.2018.	XII. ŽUPANIJSKA STOČARSKA IZLOŽBA SINJ 2018.	SINJ
27.10.2018.	V. DRŽAVNA IZLOŽBA IZVORNIH PASMINA PERADI	DONJA STUBICA

Održana 18. izložba paške ovce i paškog sira

TATJANA SINKOVIĆ, DIPL. ING. AGR. | tsinkovic@hpa.hr

Već osamnaest godina zaredom prvi petak u srpnju rezerviran je za okupljanje uzgajivača paške ovce i proizvođača paškog sira. Tako je i ove godine u organizaciji Udruge uzgajivača paške ovce "Kolan", Udruge proizvođača paškog sira otoka Paga, Hrvatske poljoprivredne agencije i Hrvatskog saveza uzgajivača ovaca i koza, a pod pokroviteljstvom Ministarstva poljoprivrede, općine Kolan i Turističke zajednice općine Kolan 6. srpnja u Kolanu održana 18. izložba paške ovce i paškog sira.

Najboljim grlima predstavilo se 15 uzgajivača paške ovce, a svaki je pritom izložio kolekciju koju su činile tri ovce i ovan. Stručno povjerenstvo u sastavu prof. dr.sc. Boro Mioč s Agronomskog fakulteta sveučilišta u Zagrebu, te Tatjana Sinković, dipl. ing., i Dolores Barać, dipl. ing., iz Hrvatske poljoprivredne agencije od 60 izloženih grla nagradilo je tri kolekcije ovaca, tri ovna, a šampionskim grlom izložbe proglašen je ovan ž.b. 630849691 uzgajivača Đovanija Fabijanića iz Šimuna.

Osim šampionskoga grla, nagrađena su i grla sljedećih uzgajivača:

- prvonagrađena kolekcija ovaca Franje Zubovića iz Kolana
- drugonagrađena kolekcija ovaca Nedeljka Čemeljića iz Kolana
- trećenagrađena kolekcija ovaca Đovanija Fabijanića iz Šimuna.

U konkurenciji rasplodnih ovnova nagrađena su grla:

- prvonagrađeni ovan ž.b. 130537152 uzgajivača Frane Zubovića iz Kolana
- drugonagrađeni ovan ž.b. 231099532 uzgajivača Milijana Škunce iz Novalje
- trećenagrađeni ovan ž.b. 530454888 uzgajivača Vlade Oštarića iz Kolana.

Diplome za najkvalitetnija grla i šampionsko zvono uručili su prof. dr. sc. Boro Mioč s Agronomskog fakulteta, načelnik općine Kolan Marin Pernjak, te ravnatelj Hrvatske poljoprivredne agencije doc. dr. sc. Zdravko Barać, izaslanik potpredsjednika Vlade i ministra poljoprivrede Tomislava Tolušića.

Ovčarstvo i proizvodnja sira neraskidivi su dio povijesti otoka Paga pa ne čudi da su se i na ovoj 18. izložbi paške ovce sa svojim sirevima predstavili i proizvođači paškog sira. Uz to što su gosti mogli vidjeti izložene kolekcije najboljih grla paške ovce, mogli su i kušati svjetski poznati paški sir te ponijeti kući komadić ove vrhunske delicije koja se prodaje diljem otoka.

Osvrt na izvorne pasmine u Republici Hrvatskoj

Ovim putem pozivamo uzgajivače udružene u saveze i udruge da se uključe i da zajedničkim snagama spriječimo izumiranje ugroženih linija i rodova

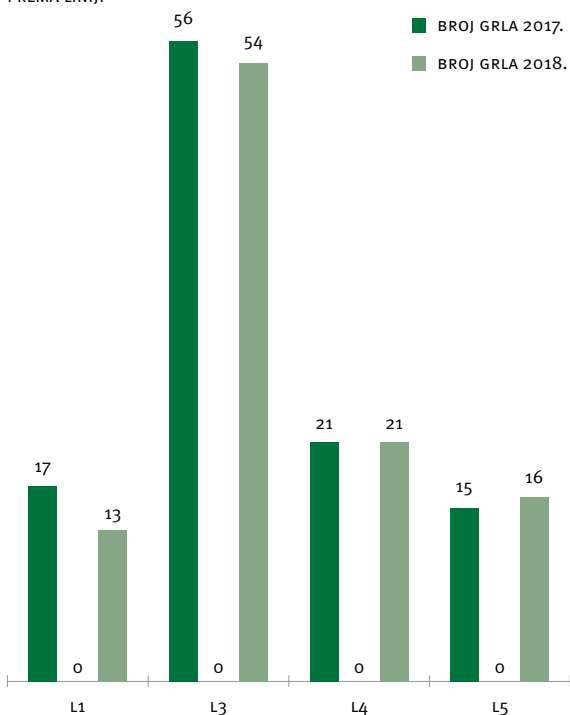
TOMISLAV GARVANOVIĆ, MAG. ING. AGR. | tgarvanovic@hpa.hr

Hrvatske izvorne pasmine - istarsko govedo, buša i slavonsko-srijemski podolac, od velike su etnografske, genetske i proizvodne važnosti. Posljednjih 10 godina prisutan je trend stalnog povećanja njihove populacije, no ipak se još uvijek sve tri pasmine smatraju ugroženima. Buša je prisutna u 118 stada koja čine 1060 krava i 84 bika. Istarsko govedo broji 860 krava i 49 bikova unutar 152 stada, dok slavonsko-srijemskog podolca predstavlja 201 krava i 11 bikova raspoređenih u 33 stada.

Prema podacima godišnjeg izvješća HPA i uvidom u brojno stanje grla te usporedbom iz godina 2017. i 2018., možemo zaključiti da je kod slavonsko-srijemskog podolca došlo do blagog smanjenja u liniji L1 sa 17 na 13 grla. Po broju grla prednjači linija L3 koja broji 54 grla, dok osobitu pažnju treba

obratiti upravo spomenutoj liniji L1. Što se tiče klasifikacije prema veličini ukupnog broja grla po rodovima (ženska grla), rodovi SSP4, SSP5 i SSP7 imaju 56-63 grla, dok najmanje grla imaju rod SSP2 (5 grla) i SSP12 sa svega 4 grla. Kod buše je u gotovo svim linijama došlo do porasta broja grla, u nekim i do znatnijeg. Tako se u liniji LB4 broj grla povećao sa 21 na 85, a u liniji LB9 sa 27 na 62. Upravo su te dvije linije i najbrojnije. Linije s najmanje grla su LB10 i LB14 sa 6 odnosno 8 grla, dok je najkritičnija LB13 sa samo jednim grlom. Prema veličini rodova krava, najveći je rod B96 (101 grlo), a B7, B48, B57, B118 samo su neki od rodova s jednim grlom. Najbrojnija je linija kod istarskoga goveda linija L1 (324 grla), a najmanje je zastupljena linija L3 (10 grla). Najbrojniji je rod krava prema broju krava rod IG23 (68 grla), dok su IG66, IG68,

GRAFIKON 1. BROJNO STANJE BIKOVA SLAVONSKO-SRIJEMSKOG PODOLCA PREMA LINIJI

SLAVONSKO-SRIJEMSKI PODOLAC

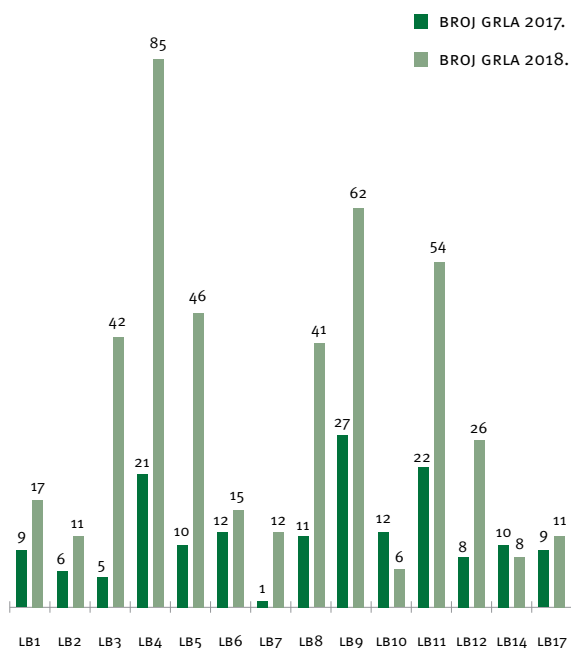
IG98, IG102, IG114, IG137, IG141 rodovi krava sa samo jednim grlom.

Usporedbom udjela linija bikova uočavamo velike nejednakosti, posebice kod istarskoga goveda (linija L1 s 324 grla, L3 s 10 grla) i tu bi svakako trebalo obratiti pozornost kako ne bi došlo do izumiranja linije L3, kao i kod buše u slučaju linije LB13 (jedno grlo). Poznavanjem i praćenjem linija bikova

i rodova krava moguće je izbjegnuti ili smanjiti nepoželjan uzgoj u srodstvu, te očuvati genetsku raznolikost zadržavajući grla iz slabije zastupljenih rodova i linija.

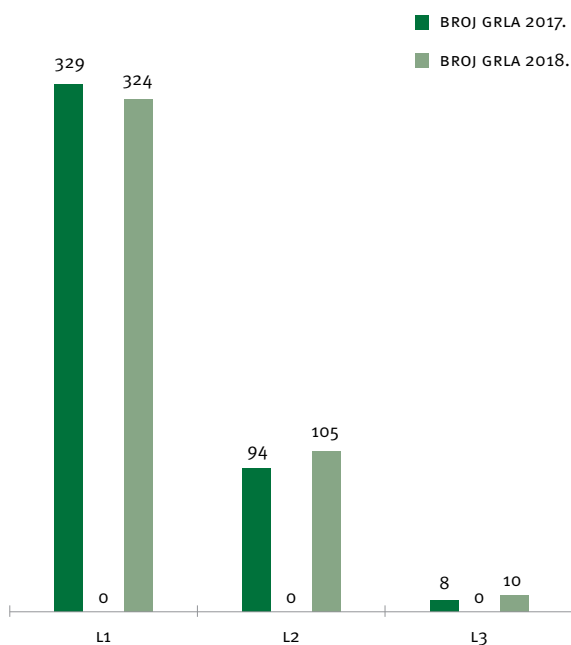
Ovim putem pozivamo uzgajivače udružene u saveze i udruge da se uključe i da zajedničkim snagama spriječimo izumiranje ugroženih linija i rodova. U slučaju možebitnih nejasnoća, javite se Službi za razvoj govedarstva.

GRAFIKON 2. BROJNO STANJE BIKOVA BUŠE PREMA LINIJI

BUŠA

GRAFIKON 3. BROJNO STANJE BIKOVA ISTARSKOG GOVEDA PREMA LINIJI

ISTARSKO GOVEDO

Održana 12. izložba creske ovce

TATJANA SINKOVIĆ, DIPL. ING. AGR. | tsinkovic@hpa.hr

U organizaciji Udruge Pramenka iz Orleca, Hrvatskog saveza uzgajivača ovaca i koza i Hrvatske poljoprivredne agencije, a pod pokroviteljstvom Ministarstva poljoprivrede, Primorsko-goranske županije, grada Cresa, Turističke zajednice grada Cresa i Radija Jadranka Mali Lošinj, 14. srpnja u Orlecu na otoku Cresu održana je 12. izložba creske ovce.

Svojim najboljim grlima predstavilo se osam uzgajivača creske ovce. Šampionskim grlom izložbe proglašen je ovan uzgajivača Darija Toića iz Vodica. Osim šampionskog grla, nagrađena su i grla sljedećih uzgajivača:

- prvonagrađena kolekcija ovaca uzgajivača Sandra Tarabocchija iz Malog Lošinja
- drugonagrađena kolekcija ovaca uzgajivača Maura Hrelje iz Ivanje
- trećenagrađena kolekcija ovaca uzgajivača PZ Cres iz Orleca.

U konkurenciji rasplodnih ovnova nagrađena su grla:

- prvonagrađeni ovan uzgajivača Alde Velčića iz Vodica
- drugonagrađeni ovan uzgajivača Marka Tarabocchija iz Orleca
- trećenagrađeni ovan uzgajivača Franje Jurasića iz Orleca.

Diplome za najkvalitetnija grla i šampionsko zvono uručili su savjetnik ravnatelja Hrvatske poljoprivredne agencije Danijel Mulc, dipl. ing., i gradonačelnik Cresa Kristijan Jurjako.

U sklopu manifestacije bilo je organizirano i natjecanje u šišanju ovaca ručnim škarama, i to i u muškoj i u ženskoj kategoriji. Za natjecanje su se prijavile tri natjecateljice i jedanaest natjecatelja koji su šišali po jednu ovcu, a uz brzinu šišanja naročito se pazilo na način postupanja s grlima, kao i kvalitetu šišanja. Svi natjecatelji iskazali su iznimnu vještinu i okupljenim promatračima prezentirali tradicijski način šišanja ovaca na Cresu. Na natjecanju se okupio velik broj gledatelja, Crešana i njihovih gostiju pa nisu izostali ni navijanje i bodrenje.

U ženskoj kategoriji najbrža je bila Mirjana Orlić s Krka, koja je ovcu ošišala za 3 min. 19 sek., druga je bila Ivana Majdenić koja je ošišala ovcu za 6 min. 51 sek., a treće mjesto zauzela je Sandra Dujmić koja je ošišala ovcu za 7 min. 41 sek.

U muškoj kategoriji najbrži je bio Sandro Tarabocchija sa Cresa čije je vrijeme iznosilo 2 min. 44 sek., slijedi Dorijan Polonijo sa 3 min. i 14 sek., a posljednji je bio Željko Volarić koji je svoju ovcu ošišao za 3 min. i 31 sek.

Svi posjetitelji mogli su kušati specijalitete pripravljene od creske janjetine, a dobro ozračje zahvaljujući zabavnom programu Folklornog društva "Orlec", ali i istarske grupe "Tu i tamo" protegnulo se duboko u noć.

Uzgajivačima dostupan izvještaj o ocjeni vanjštine krava simentalске pasmine

ALEKSANDAR KLJUJEV, DIPL. ING. AGR.
Hrvatska poljoprivredna agencija

U IZVJEŠTAJU SU PRIKAZANE PROSJEČNE VRIJEDNOSTI ZA SVOJSTVA OKVIRA I OCJENJIVANOM STADU, ZATIM PROSJEK U RH, KAO I PREPORUČENI RASPON

Ocjena vanjštine za simentalšku se pasminu u kontinuitetu provodi već 20 godina. Kao što je i najavljivano, HPA je započela s izradom izvještaja za uzgajivače simentalске pasmine goveda koji se izrađuje i dostavlja uzgajivačima nakon obavljene ocjene. Izvještaj se izdaje na zahtjev uzgajivača. Kao i drugi izvještaji kontrole proizvodnosti, uzgajivačima je izvještaj dostupan preko postojeće web-aplikacije za posjednike. Poznato je da su svojstva vanjštine u većoj ili manjoj mjeri povezana s funkcionalnim (zdravlje, dugovječnost, lakoća

teljenja, protok mlijeka) ili proizvodnim (mliječnost) svojstvima goveda. Uzgajivači koji se bave uzgojem, uz pomoć ovakvog izvještaja mogu uspoređivati svoje krave u stadu ili svoje stado s nacionalnim prosjekom za ista svojstva. Sustavan uzgojno-seleksijski rad preduvjet je genetskog unaprjeđenja stada i cjelokupne pasmine na nacionalnoj razini. Ocjena vanjštine prvotelki simentalске pasmine provodi se u skladu s preporukama radne grupe „Exterieur“ i ocjenjuje prema sustavu ocjenjivanja „Flekscore 11“.

U ZAGLAVLJU IZVJEŠTAJA NALAZE SE OSNOVNI PODACI O UZGAJIVAČU, RAZDOBLJU OCJENE I OCJENJIVAČU. RAZDOBLJE OCJENE MOŽE OBUHVATITI JEDNU ILI VIŠE OCJENA (NPR. VIŠESTRUKA OCJENA KRAVA U ZADNJIH GODINU DANA). AKO JE RIJEČ O JEDNOJ OCJENI, U IZVJEŠTAJU ĆE BITI PRIKAZANI SAMO PODACI OCJENE TOGA DANA, KAO ŠTO JE PRIKAZANO U PRIMJERU. U IZVJEŠTAJU SU PRIKAZANE PROSJEČNE VRIJEDNOSTI ZA SVOJSTVA OKVIRA U OCJENJIVANOM STADU, ZATIM PROSJEK U RH, KAO I PREPORUČENI RASPON. NAKON TOGA, NA ISTI NAČIN PRIKAZANE SU I PROSJEČNE VRIJEDNOSTI ZA SVOJSTVA MIŠIČAVOSTI, NOGU I VIMENA. SKUPNE OCJENE (OKVIR, MIŠIČAVOST, NOGE I PAPCI, VIME) FORMIRAJU SE IZ ODGOVARAJUĆIH POJEDINAČNIH OCJENA, A ISKAZUJU SE U RASPONU OD 68 DO 93, ODNOSNO OPISNO (OD NEDOVOĻJAN DO IZVRSTAN). TAKOĐER, PRIKAZANA JE I DISTRIBUCIJA OCIJENJENIH GRĻA PREMA RAZREDIMA SKUPNIH OCJENA I ČISTOĆE VIMENA.

Šifra krava	Ime	Datum	Okvir	Mišićavost	NOG	VIME
HR 238884718	BUSA	11.7.2018	78	88	85	88
HR 238884724	HANUK	11.7.2018	78	82	77	80
HR 238884740	FRUK	11.7.2018	83	84	78	80
HR 238884752	HOLI	11.7.2018	84	81	81	83
HR 238884770	MUJE	11.7.2018	81	82	81	81
HR 238884773	LUKA	11.7.2018	85	78	80	78
HR 238884781	ŠEJ	11.7.2018	81	82	80	78
HR 238884788	VALIDA	11.7.2018	83	82	77	85
HR 238884793	MATEJA	11.7.2018	80	79	84	80
HR 238884796	MILICA	11.7.2018	88	82	86	88
HR 238884798	SEVA	11.7.2018	73	77	78	83
HR 238884799	FRANKA	11.7.2018	81	82	84	85
HR 238884799	AFRA	11.7.2018	77	77	78	79
HR 238884799	MILICA	11.7.2018	88	77	83	77
HR 238884799	MATEJA	11.7.2018	83	86	81	78
HR 238884799	EDINA	11.7.2018	76	85	78	88
HR 238884799	ALISA	11.7.2018	77	82	85	78
HR 238884799	LEVA	11.7.2018	84	88	81	88

U ZAVRŠNOM DIJELU IZVJEŠTAJA PRIKAZANE SU SKUPNE OCJENE POJEDINAČNIH GRĻA. TREBA ISTAKNUTI DA JE OVAKAV IZVJEŠTAJ U SIMENTALSKOJ POPULACIJI NOV I MOŽE BITI VRLO KORISTAN UZGAJIVAČIMA, POGOTOVO PRI IZBORU BIKA ZA OSJEMENJIVANJE.

Osim putem web-aplikacije za posjednike dostupne na web-stranici HPA (www.hpa.hr), uzgajivač izvještaj linearne ocjene simentalških krava može dobiti i putem područnog ureda HPA.

Sve informacije u svezi s izvještajem, ali i s drugim funkcionalnostima web-aplikacije za posjednike, uzgajivači mogu dobiti u Službi za razvoj govedarstva (e-mail: govedarstvo@hpa.hr ili tel. 01/3903-123).